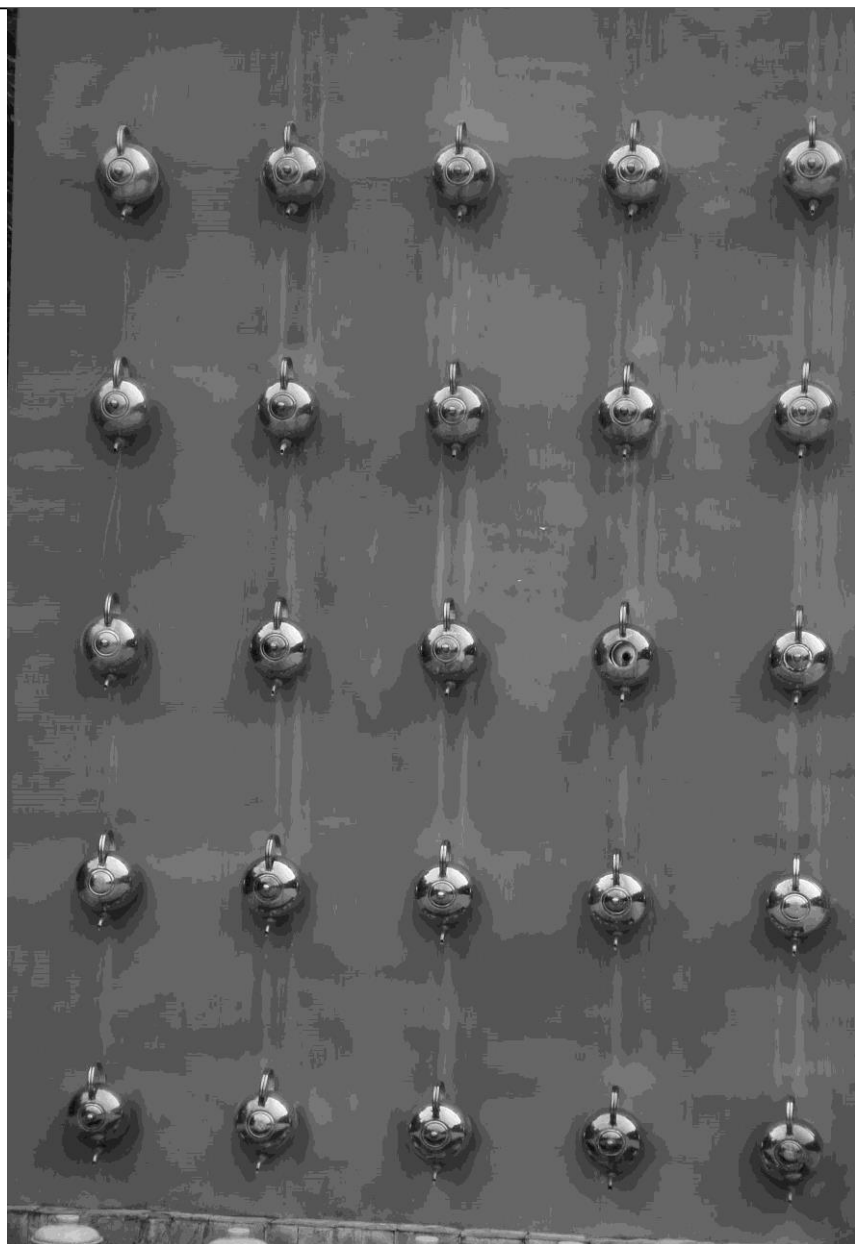


ISSN 2657-3318



MONITOR CHINY-BAŁKANY

KWIECIEŃ 2019

„Monitor Chiny-Bałkany” omawia i komentuje najważniejsze wydarzenia związane z aktualnymi stosunkami bilateralnymi państw Półwyspu Bałkańskiego z Chinami ze szczególnym naciskiem na współpracę w ramach formatu 16+1 oraz inicjatywy Pasa i Szlaku. Monitor opracował mgr Przemysław Ciborek – młodszy analityk Ośrodka Spraw Azjatyckich.

MONITOR CHINY-BAŁKANY

KWIECIEŃ 2019

2 kwietnia: **Mint Automotive Europa rozpoczyna swoją działalność w zachodniej Serbii.** Minth zajmuje się produkcją części samochodowych z aluminium. Przewidywana wartość inwestycji to 100 mln EUR a firma ma rozpocząć produkcję w październiku 2019 roku. W ceremonii wmurowania kamienia węgielnego wziął udział prezydent Aleksandar Vučić. Dwa dni wcześniej serbski przywódca wziął udział w podobnej uroczystości w mieście Zrenjanin, gdzie rozpoczęto budowę fabryki opon należącej do chińskiego Linglong Tire.

2 kwietnia: **chińska inwestycja w Pireusie zablokowana przez prace archeologiczne.** Gigantyczny projekt COSCO, dzięki któremu port w Pireusie stał się jednym z najważniejszych portów kontenerowych na Starym Kontynencie pozostaje wstrzymany. Rozbudowa infrastruktury została zawieszona ze względu na przyszłe prace archeologiczne.

3 kwietnia: **China Investment Corporation sprzedaje swoje udziały w Rumunii.** CIC które w 2017 przejęło logistyczną formę Logikor z rąk amerykańskiego funduszu logistycznego Blackstone, po niecałych dwóch latach działalności planuje sprzedać udziały. Z nieoficjalnych informacji wynika, iż chińska spółka wyceniła swoje akcje na 30 mln EUR. Do najpoważniejszych dzierżawców Logikor w Rumunii należą Ikea, Coca-Cola, DPD czy Heineken.

5 kwietnia: **Chiny planują inwestycje w projekty Smart City w Rumunii.** Eduard Dumitrascu – prezes Rumuńskiego Stowarzyszenia Smart City i Mobility (ARCSM) – powiedział, iż osiągnięto porozumienie z China National Electric Engineering Co., Ltd., jednym z najważniejszych państwowych przedsiębiorstw w Chinach. Porozumienie zakłada inwestycje 500 mln EUR w projekty typu *Smart City*.

6 kwietnia: **spotkanie ambasador Chen Bo z premier Serbii Aną Brnabić.** Rozmowa została zorganizowana przed szczytem formatu 16+1 w chorwackim Dubrowniku. Omówiono kwestie rozwoju wzajemnej współpracy w ramach inicjatywy Pasa i Szlaku a także rzeczono formatu 16+1.

**RUMUNIA ZA-
WIERA TRZY**

**WAŻNE PORO-
ZUMIENIA NA
SZCZYCIE**

**„16+1” W DU-
BROWNIKU**

Według ambasador Jiang Yu, rumuński rząd osiągnął owocne rezultaty w postaci: protokołu ustaleń w sprawie utworzenia eksperckiej grupy roboczej w kwestiach promocji handlu; podpisania protokołów fitosanitarnych w celu eksportu miodu pszczelego z Rumunii do Chin; umowy między China Development Bank a Rumuńskim Eximbankiem ws. gwarancji kredytowych.

10 kwietnia: Chiny wykazują zainteresowanie chorwackimi portami. Chorwackie stocznie Uljanik w Puli oraz 3 Maj w Rijece stały się przedmiotem zainteresowania chińskich przedsiębiorstw (zob. komentarz).

11 kwietnia: spotkanie Chen Bo z Ivicą Dacić. W trakcie wymiany poglądów między ambasadorem ChRL a serbskim ministrem spraw zagranicznych, wyrażono zadowolenie z tempa współpracy dwustronnej. Obie strony wymieniły również poglądy dotyczące współpracy na forum organizacji międzynarodowych.

11 kwietnia: premier Bojko Borisow z nową propozycją współpracy ws. elektrowni jądrowej Belene. Projekt budowy elektrowni jądrowej w Belene stanął w miejscu ze względu na brak przyznania gwarancji rządowych ze strony bułgarskiego rządu dla przedsiębiorców z Chin. Szef bułgarskiego rządu proponuje stworzenie firmy w ramach joint-venture a także użycie m.in. nowoczesnych form partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP).

12 kwietnia: Grecja dołącza do formatu 16+1. Podczas szczytu w chorwackim Dubrowniku doszło do rozszerzenia formatu współpracy pomiędzy Chinami a państwami EŚW *ab hinc* zwanego 17+1. Więcej we wpisie Bartosza Kowalskiego na łamach bloga Ośrodka Spraw Azjatyckich.

12 kwietnia: spotkanie premierów Rumunii i Chin. Rozmowy pomiędzy szefami rządów obu państw odbyły się w ramach szczytu 16+1 w Dubrowniku. Li Keqiang oraz Viorica Dancila wyrazili wspólną nadzieję w kwestii pogłębienia stosunków bilateralnych w obliczu nadchodzącej 70. rocznicy nawiązania stosunków dyplomatycznych.

12 kwietnia: Rumunia zawiera trzy ważne porozumienia na szczycie 16+1 w Dubrowniku. Ambasador Jiang Yu przyznała, iż rumuński rząd osiągnął owocne rezultaty w postaci: protokołu ustaleń w sprawie utworzenia eksperckiej grupy roboczej w kwestiach promocji handlu; podpisania protokołów fitosanitarnych w celu eksportu miodu pszczelego z Rumunii do Chin; umowy między China Development Bank a Rumuńskim Eximbankiem ws. gwarancji kredytowych.

13 kwietnia: wizyta wiceprzewodniczącego Krajowej Komisji Rozwoju i Reform ChRL – Luo Wen – w Rumunii. Delegacja spotkała się z przedstawicielami rumuńskiego Ministerstwa Środowiska, Handlu i Przedsiębiorczości. Rozmowy dotyczyły perspektyw rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej i handlowej a także wymiany poglądów dotyczących rozwoju regionu EŚW.

17 kwietnia: Chen Bo wizytuje elektrownię Kostolac B. Postępująca w Serbii inwestycja chińskich przedsiębiorstw na terenie elektrowni wykorzystującej węgiel bru-

natny aktualnie znajduje się w drugiej fazie budowy. Ambasador ChRL w Serbii kontrolując postępy prac stwierdziła z zadowoleniem, iż chińskie przedsiębiorstwo pracuje zgodnie z harmonogramem a jego prace przyczyniają się do gospodarczego i społecznego rozwoju kraju.

23 kwietnia: ministerialna delegacja ds. zasobów wodnych ChRL z wizytą w Rumunii. Yue Zhongming – dyrektor komisji ds. konserwacji Żółtej Rzeki w Ministerstwie Zasobów Wodnych ChRL spotkał się z przedstawicielami rumuńskiego ministerstwa środowiska. Strony mają dzielić się swoimi doświadczeniami w kwestii konserwacji Żółtej Rzeki oraz Dunaju w optymalizacji działań w kwestii zasobów wodnych.

24 kwietnia: Pierwszy Przewodniczący Komitetu Narodowego Ludowej Politycznej Konferencji Konsultatywnej Chin z wizytą w Rumunii. Zhang Qingli w rozmowie z Calin Popescu-Tariceanu – marszałkiem rumuńskiego senatu – podkreślił tradycyjną głęboką przyjaźń pomiędzy państwami a także wyraził chęć utrzymania wysokiego tempa dwustronnej wymiany handlowej.

25 kwietnia: spotkanie Xi-Vucić. Do spotkania doszło w Wielkiej Sali Ludowej. Oprócz kurtuazyjnego omówienia współpracy dwustronnej, podczas rozmów doszło do podpisania dokumentów o współpracy dotyczących wspólnego wspierania inicjatywy Pasa i Szlaku a także kilku ważnych dla rozwoju kraju porozumień inwestycyjnych.

25 kwietnia: PowerChina zbuduje nitki metra w Belgradzie. Projekt zaangażowania chińskiej firmy jest wynikiem wcześniejszego spotkania Xi-Vucić. Rozpoczęcie prac przy budowie nowych połączeń podziemnych planowane jest na 2020 rok. Projekt zakłada budowę nowych dróg wokół Belgradu a także modernizację istniejących linii kolejowych w pobliżu granicy Serbii oraz Macedonii Północnej.

25 kwietnia: China Road and Bridge Corporation z nowym harmonogramem prac w Borcy. Nenad Popović – serbski minister bez teki, który pilotuje utworzenie parku przemysłowego w Borcy potwierdził, iż chińskie przedsiębiorstwo zobowiązało się do rozpoczęcia prac konstrukcyjnych do końca 2019 roku. Według Popovicia, wartość inwestycji wynosić będzie 300 mln EUR a współpracą zainteresowanych jest ponad 40 przedsiębiorstw z Chin. Łączna wartość inwestycji w parku przemysłowym ma oscylować w granicach 2 mld EUR. O zainteresowaniu CRBC parkiem przemysłowym w Borcy po raz pierwszy informowaliśmy w październiku 2017 roku.

25 kwietnia: ambasador Jiang Yu spotyka się z rumuńską premier. Spotkanie Jiang-Dancila dotyczyło omówienia aktualnej sytuacji gospodarczej i politycznej obu państw. Posłużyło również do określenia priorytetowych obszarów współpracy w celu pogłębienia partnerstwa dwustronnego.

27 kwietnia: pierwszy oficjalny sklep Xiaomi w EŚW powstał w Rumunii. Produkty cenione w EŚW chińskiego producenta elektroniki można zakupić w DH Mega Mall w Bukareszcie. Jest to pierwszy oficjalny sklep chińskiego giganta w regionie.

KOMENTARZ

1. Informacje z kwietnia w kontekście Półwyspu Bałkańskiego zostały zdominowane przez szczyt formatu 16+1 w Dubrowniku oraz dołączenia Grecji do niniejszej inicjatywy. Najciekawszym jednak wydarzeniem z perspektywy państwa-gospodarza było spotkanie szefów rządów obu państw dwa dni przed planowanym szczytem. Bezpośrednio po spotkaniu donoszono o chińskim zainteresowaniu inwestycyjnym dotyczącym chorwackich stoczni. Stocznie Uljanik w Puli oraz 3 Maj w Rijeci od dawna borykają się z problemami finansowymi. Lokalne media jeszcze 4 kwietnia informowały o beznadziejnej sytuacji w stoczni Uljanik, gdzie pracownicy po ponad dwutygodniowym strajku nie otrzymali od chorwackiego rządu żadnych gwarancji na poprawę sytuacji. W toku dyskusji debatowano nad dwoma rozwiązaniami problemów w Puli – ogłoszeniu bankructwa lub restrukturyzacji spółki. Sprawa trafiła również do Międzynarodowej Organizacji Pracy w Turynie, bowiem – jak twierdzą pracownicy – sytuacja robotników naruszyła wszystkie międzynarodowe konwencje dotyczące praw pracowniczych.

Szef chorwackiego rządu – Andrej Plenković – 18 kwietnia powiadomił o planowanej wizycie delegacji China Shipbuilding Corporation w Rijeci i Puli, która ostatecznie miała miejsce 29 kwietnia. Nie należy mieć zatem wątpliwości, iż decyzja o ewentualnym podjęciu inwestycji miała charakter *ad-hoc* a jej szczegóły zostały omówione – w najlepszym przypadku w rozmowach kularowych – na zorganizowanym wcześniej szczycie UE-Chiny. Warto w tym miejscu przypomnieć, iż Chiny są największym nabywcą i budowniczym statków na świecie.

Zdaniem szefa chorwackiego rządu ewentualne powodzenie inwestycji w stoczniach będzie się łączyć z działaniami na rzecz zmniejszania długu publicznego (obecnie 74,6%) względem PKB do poziomu 62% do 2022 roku, który w szerszym kontekście wpisuje się w chorwackie dążenie do wypełnienia kryteriów konwergencji i przyjęcia wspólnotowej waluty. Retoryka ta zgodna jest zatem z przekazem niezmiennie płynącym z Pekinu, która mówi o korzystnym wpływie chińskiej aktywności gospodarczej w regionie na rozwój Unii Europejskiej. Powstaje zatem pytanie czy Chorwacja będzie kolejnym sojusznikiem Chin na forum UE?

Na łamach chorwackiego portalu Novac.hr szybko zidentyfikowano chińskie motywacje względem bałkańskiego kraju. Portal cytując Vlatko Cvrtila – chorwackiego eksperta ds. stosunków międzynarodowych – uznał, iż chiński rząd w zamian za inwe-

stycje na pewno nie zażąda utworzenia Chorwackiej Partii Komunistycznej (sic!), niemniej zaleca ostrożność, bowiem w stosunkach międzynarodowych nie ma miejsca na filantropię. Według eksperta, chińskie inwestycje w regionie wpisują się w globalną strategię budowania wpływów gospodarczych i politycznych. Zauważa jednak, iż chińskie dążenia do jak największego usprawnienia lądowego odcinka inicjatywy „Pasa i Szlaku” poprzez inwestycje infrastrukturalne w perspektywie długookresowej przyniosą korzyści obu stronom.

Rządy państw Półwyspu Bałkańskiego – niezależnie od tego czy są częścią Unii Europejskiej czy nie – zdają sobie sprawę z poważnych ograniczeń inwestycyjnych Wspólnoty. W tej sytuacji naturalnie poszukują realnej alternatywy dla podtrzymania rozwoju gospodarczego. Niepokojącą jednak tendencją – obserwowaną w szczególności na Bałkanach – jest traktowanie chińskiego kapitału za pewnego rodzaju remedium na palące problemy dla – skądinąd strategicznych – spółek państwowych w kluczowych sektorach krajowych gospodarek. Utrzymanie tysięcy miejsc pracy niewątpliwie jest „pozytywnym skutkiem ubocznym” chińskich fuzji i przejęć, niemniej rządy państw w zamian za uspokojenie nastrojów społecznych nierzadko godzą się na daleko idące ustępstwa w negocjacjach z Pekinem.

2. Rośnie napięcie wokół aktywności politycznej i gospodarczej ChRL w Serbii w kontekście potencjalnej akcesji bałkańskiego państwa do UE. Podczas konferencji prasowej zorganizowanej wraz z chińskimi urzędnikami, Ivica Davić jako minister spraw zagranicznych a także pierwszy wicepremier kraju podkreślił, iż „Serbia będzie dążyć do bliższej współpracy z Chinami, niezależnie od zastrzeżeń Unii Europejskiej i zamierza podpisać nowe porozumienia w trakcie Forum Pasa i Szlaku w Pekinie”.

Daćić zaznaczył, iż serbskie powiązania z Pekinem „nie spotykają się z entuzjazmem w Brukseli”, jednocześnie oskarżając Wspólnotę o hipokryzję, mówiąc o „podwójnych standardach” Unii Europejskiej względem Chin. Szef serbskiej dyplomacji stwierdził, iż UE „nie ma nic przeciwko dużym umowom z Chinami i nie ma nic przeciwko temu, iż sama [Wspólnota] jest największym partnerem handlowym Chin, ale zwraca uwagę na małe, nieszczęśliwe i biedne państwa mające określone interesy z Chinami”. Według danych rządowych, obecne i planowane projekty infrastrukturalne przekraczają wartość 5,6 mld . Być może wartość zobowiązań finansowych negatywnie wpłynie na okoliczności ewentualnego dołączenia państwa w struktury UE.

3. Na szczególną uwagę zasługuje częstotliwość i ranga wizyt dwustronnych w relacjach chińsko-rumuńskich. Dodatkowo, w stosunkach bilateralnych między państwami doszło do ustanowienia eksperckich grup roboczych, które stanowiły wieloletni postulat strony rumuńskiej w celu wzmocnienia wymiaru współpracy. Wyraźna intensyfikacja kontaktów dwustronnych może zatem być zwiastunem prac nad ustanowieniem partnerstwa strategicznego jeszcze w tym roku kalendarzowym. Długo

wyczekiwane partnerstwo strategiczne zapewne stałoby się bodźcem do rozwoju wzajemnych więzi politycznych i gospodarczych, na czym w szczególności zależy jednemu z największych państw regionu EŚW.



OŚRODEK
SPRAW
AZJATYCKICH

RAPORTY OPINIE DORADZTWO

PIERWSZY W POLSCE UNIWERSYTECKI
THINK-TANK

DORADZTWO POLITYCZNE I BIZNESOWE

ZESPÓŁ Z PRAKTYKĄ W AZJI

www.osa.uni.lodz.pl

